

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ «МИКОЛАЇВСЬКА ФІЛІЯ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ КУЛЬТУРИ І
МИСТЕЦТВ»
ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ХОРЕОГРАФІЇ

Атаманчук Катерина Олегівна

ХОРЕОГРАФІЧНА КОМПОЗИЦІЯ
«АМЕРИКАНСЬКИЙ ДЕТЕКТИВ»

Пояснювальна записка

до творчого проєкту – кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня «бакалавр»
зі спеціальності 024 «хореографія»

Викладач з дисципліни
«Мистецтво балетмейстера»:

Викладач
Богуславський Віктор Миколайович

Науковий керівник:
Кандидат мистецтвознавства, доцент
Сапак Наталія Вікторівна

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичне підґрунття творчої частини проєкту.....	5
1.1. Історія виникнення детективного жанру у літературі	5
1.2. Основні риси, особливості та види детективу.....	8
1.3. Реалізація детективного жанру у різних видах мистецтва.....	12
1.4. Втілення детективу засобами хореографії.....	15
Висновки до першого розділу.....	18
РОЗДІЛ 2. Художня характеристика творчого проєкту.....	21
2.1. Лібрето.....	21
2.2. Жанр, форма, різновид та стилістика. Ідейно-тематичний аналіз...23	
2.3. Композиційно-архітектонічна побудова.....	24
2.4. Сценарно-композиційний план.....	25
2.5. Дійові особи та їх характеристика.....	27
2.6. Характеристика музичної основи хореографічного твору.....	28
2.7.Сценографія.....	29
ВИСНОВКИ.....	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	33
ДОДАТКИ.....	34

ВСТУП

Обґрунтування вибору даної теми бакалаврської роботи. Детектив — це жанр літератури, в якому описується заплутане розслідування таємничої справи, а точніше - злочину. Обов'язково, складовими детективу являється загадковий кримінальний випадок; розслідування, під керівництвом головних героїв; фінальна розгадка, де все пояснюється; а також підказки, які читач має нагоду отримати по дорозі. Таємниці завжди приваблювали суспільство. З того часу, як Е.А. По написав перший в світовій літературі детектив англійською мовою, інтерес людей до цього жанру не вичерпується.

Дана робота не має в основі певного літературного твору чи відомого кінофільму. Тому актуальність цієї праці полягає саме у відтворенні на сцені власного сюжетного твору, в показі глядачу атмосферу справжнього американського детективу, використовуючи при цьому засоби хореографічного мистецтва. Таким чином, ми можемо створити абсолютно нову, заплутану історію, яка буде схожа за стилістикою з найкращими літературними творами у жанрі детективу. За допомогою практичної частини творчої роботи – зростає і поширюється інтерес до цього жанру. Відповідно, відбувається переосмислення різних аспектів життя, злочину, довіри, людських відносин.

Мета дипломної праці – на базі узагальнення головних особливостей американського детективу здійснити практичну постановку за темою, використавши при цьому виразні засоби хореографічного мистецтва, а також втілити поєднання класичного джазу та елементів сучасної хореографії на одній сцені.

Завдання творчої роботи:

- Розглянути витоки та особливості класичного детективу.
- Проаналізувати якість та рівень хореографічних робіт зі схожою літературною першоосновою.
- Переглянути постановки відомих балетмейстерів у стилі класичного джазу.

- Створити власний, унікальний сюжет у обраній стилістиці.
- Зробити сценарно-композиційний план бакалаврської роботи.
- Здійснити балетмейстерську роботу хореографічної постановки «Американський детектив».

Новизна дипломного проєкту полягає в:

- пошуку сцено-графічних рішень, що стосуються балетмейстерської справи за допомогою знаходження лексичних розв'язок;
- оригінальному та унікальному втіленні на сцені класичного детективного жанру;
- використання креативних форм професійного спілкування, а також сучасних технологій при практичній постановці твору;

Практичне значення творчого проєкту. Хореографічна постановка «Американський детектив», є цілісним танцювальним міні спектаклем, що не може бути поділений і використовуватися у якості окремих самостійних танцювальних номерів концертної програми. Цей твір може виконуватися на звичайних танцювальних площадках, будинків культури чи театрів. Ця праця є однією з форм виявлення набутих у процесі навчання інтегрованих компетентних навичок, які необхідні для розв'язання конкретних завдань наукового, теоретичного і практичного характеру.

РОЗДІЛ 1.

Теоретичне підґрунття творчої частини проєкту

1.1. Історія виникнення детективного жанру у літературі

Бакалаврська праця – хореографічна композиція «Американський детектив» базується на унікальному та власному сюжеті, та не має в основі певного літературного твору. Це узагальнення усіх відомих детективів.

Детектив або оповідання є природним жанром літератури, хоча діапазон оцінок дуже різноманітний - від відвертого презирства, їдких насмішок, негативного ставлення, недбалого прийняття як марна трата подорожей чи черг - до збірок читачів, зокрема детективних романів . Вивчення абстрактної логіки, що є високим науковим рівнем, вивчає феномен саме цього жанру літератури. Причина такого різного ставлення до детективів ховається в його фантазіях. Сьогодні, зі зміною цінностей літературного світу, постає дуже важливе питання про жанр детективу та історію його становлення, а також про типологію в сучасному контексті світової літератури.

Детектив – це жанр, який по праву вважається одним із найпопулярніших у світовій літературі. Романи про розслідування таємничих злочинів регулярно потрапляють у списки бестселерів, а серед найсучасніших письменників у продажу є багато детективів.

Детективний жанр сягає давніх часів: його елементи можна знайти ще в Біблії. Розглянемо деякі стародавні матеріали, яким притаманні риси того, що згодом отримає назву детектив. Наприклад, давньоєгипетська притча «Правда і Кривда» описує нам цікаву історію сліпої людини, яку люди незаслужено засудили та звинуватили у крадіжці. Проте, згодом його син зміг врятувати батька та знайти справжніх злодіїв, тим самим очистити сімейне ім'я та честь. У давньоримській трагедії Софокла «Цар Едіп» молодий хлопець Едіп влаштовує власне розслідування, для того щоб отримати інформацію про те,

хто насправді вбив його попередника, сміливого царя Лая. Геродот у відомій легенді «Рампсиніт і злодій» розповідає нам про спробу викрити та впіймати хитрого злодія, який викрав не тільки царські коштовності, але й також печатку. Головна героїня оповідання «Сусанна і старці», яку написав пророк Данила, була звинувачена її пращурами, проте завдяки одному фігуранту справи, була врятована. Він знайшов справжнього злочинця, тим самим доводячи, що дівчину звинуватили випадково. «Оповідь про три яблука» Шахерезади із середньовічного циклу «Тисяча та одна ніч» є найстарішим прикладом детективного жанру арабської культури. Сюжет розвертається навколо аббасидського хана Харун ар-Рашида, коли старий рибак вирішив продати йому знайдену у річці Тигр тяжку скриньку. У цій рахві Харун знайшов неперевершену жінку, яку хтось покремсав на шматки. Далі, халіф доручає вести це розслідування своїй людині, візиру Джафару ібн Яхья. Харун дає три дні на пошуки вбивці, погрожуючи смертю. Кульмінація відбувається у різноманітті несподіваних поворотів, які згодом описуються і у китайських новелах.

Китайський детектив або як його ще називають Гунъань сяошо — це дивовижне явище китайської літератури. Основний сюжет в'яжеться навколо роботи судді, який і веде розслідування. У китайській культурі постать судді сприймалася чесною, доброю та непідкупною. Це дійсно був громадський чиновник із благородними намірами – цзюньцзи. Одним із таких прикладів є . головний герой пекінської опери суддя Бао.

Одними із найвідоміших детективів Китаю можна виділити юаньську драму «Круг крейди», оперу «Суддя Бао», історії про «Суддя Ді». Особливо нові детективні розповіді про суддю Ді сподобались європейському суспільству, тож були неодноразова перекладені та адаптовані голландським автором Робертом ван Гуліком. У стародавньому Китаї історії про благородних чиновників були дуже поширені, та зазвичай ці розповіді були засновані на реальному житті деяких суддів. Проте на сьогоднішній день

залишилось небагато китайських детективів. Ймовірно, це пов'язано з тим, що безліч творів «судової прози» були знищені у період війн та літературної інквізиції у Китаї.

Основними письменниками, що зародили детективний жанр прийнято вважати Едгара По, Вілкі Коллінза, Артура Конан-Дойла та Гілберта Кіта Честертон. Іноді, до цього списку відносять французького автора Емілія Габоріо, проте деякі фахівці аналізують його письменницький вклад у розвиток детективного жанру дуже малим та незначним. Усі зачинателі детективів працювали над своїми творами у форматі повісті або оповідання, проте Вілкі Коллінз зміг принести детективну базу в основу багатьох романів. У його творіннях чітко простежується переплетіння могутнього злодія, містичної атмосфери, таємничих образів, запутаної загадки. Прикладом є роман «Місячний камінь», де є усі характерні риси, притаманні класичним детективам.

Термін «детектив» вперше ввела Енн Кетлін Грін, яка визначила жанр її твору «Справа Лівенворта». Засновником же детективної літератури вважається американський письменник Е. А. По, який написав між 1840 і 1845 рр. декілька розповідей, а саме «Вбивство на вулиці Морґ», «Таємниці Марі Роже», «Украдений лист». Головним персонажем цих історій був неспішний приватний детектив, справжній геній Дюпен. Деякі фахівці вважають 20 квітня 1841 року – справжнім днем народженням детективному жанру, тому що у цей час було опубліковане перше оповідання із цієї серії.

Едгар Алан По заклав ідеї, що лежать в основі принципів сучасних детективів. Він став засновником трьох основних напрямків детективу - романтичного (сенсаційного), класичного (інтелектуального) і готичного (жахливого, страшного). У класичному жанрі, яким насправді є інтелектуальний детектив, усі події зазвичай відбуваються в першій частині, і детектив рухається далі, поки таємниця не буде повністю розгадана. Щодо читача, то він діє нарівні з неймовірною енігмою і має можливість самотійно

вивчати загадку. Щоб розгадати той чи інший злочин, читач повинен мислити логічно і не поспішаючи, пов'язуючи не тільки свою інтуїцію, але і свій інтелект.

Едгар Алан По зробив великий внесок у розвиток детективу у світовій літературі, проте не варто забувати про інших письменників, чії герої-детективи відомі повсюди. Наприклад Шерлок Холмс Артура Конан-Дойла, або слідчий Браун Честертон, міс Марпл та Еркюлю Пуаро Агати Крісті і багато інших.

1.2. Основні риси, особливості та види детективу

Головна особливість детективу як жанру - наявність у творі загадкового випадку, обставини якої невідомі і повинні бути з'ясовані. Найпоширенішою подією є злочин, хоча є детективи, які розслідують некримінальні події.

Вагомою особливістю детектива є те, що фактичні обставини злочину не відкриваються читачеві, в даному випадку в повному обсязі, до закінчення розслідування. Натомість читача веде автор у процесі розслідування, даючи змогу на кожному кроці будувати власні унікальні версії та аналізувати вже відому інформацію. Якщо у творі спочатку детально описані події, або випадок не містить нічого незвичайного та містичного, його варто віднести до сімейного жанру, а не до чистого, класичного детективу.

Важлива особливість класичного детектива - повнота фактів. Розгадка таємниці не може спиратися на інформацію, надану читачеві під час описування розслідування. На момент завершення розслідування читач повинен мати достатню кількість інформації, на основі якої зможе знайти рішення. Можна приховати лише кілька незначних деталей, які впливають на можливість розкриття загадки. Після завершення злочину всі таємниці повинні бути розгадані, а на всі поставлені запитання повинні бути відповіді.

Декілька інших особливостей книги класичного детективного жанру в сукупності Н. Н. Вольський затвердив як гіпердетермінованість детективу світу («світ у детективній історії набагато впорядкованіший за навколишнє життя»):

- Повсякденна ситуація. Умови, в яких трапляються детективні події, взагалі нормальні і добре знайомі читачеві (насамперед, сам читець вважає, що ним керує). Завдяки цьому людині спочатку стає очевидним, що звичайне, а що дивне, що виходить за межі описаного.

- Стереотипна поведінка персонажів. Персонажі переважно позбавлені оригінальності, їхня психологія та модель поведінки доволі прозорі, передбачувані, і якщо в них є якісь риси, які різко виділяються, то одразу стають помітними читачеві. Також це стосується стереотипних мотивів вчинків (у тому числі мотивів злочину) персонажів.

- Наявність апріорних принципів побудови сюжету, які не завжди відповідають реальності. Наприклад, у класичному детективному творі оповідач і слідчий, не можуть бути злочинцями.

Цей набір ознак обмежує поле можливого логічного процесу на основі відомих фактів, тим самим полегшуючи їх аналіз. Однак не всі піджанри детективу суворо дотримуються правил.

Деякі фахівці констатують ще одну обмеженість, яка майже завжди наслідок класичний детектив – це неприпустимість непередбачуваних помилок та не виявлення збігів. Наприклад, в реальному житті свідком може бути сказана як правду, так і брехня, він може помилятися, вводити в оману, або може просто невинувато помилятися (ненароком переплутати дати, кількість грошей, імена). У детективному творі остання можливість повністю виключена – очевидець або чистий, або бреше, або його помилки логічні.

Неодмінно, детектив будується за встановленою сюжетною схемою:

1. Експозиція – знайомство з головними героями (зазвичай їх небагато);
2. Зав'язка - отримання відомостей про злочин або пов'язану з ним таємницю;

3. Розвиток дії - основний процес розкриття таємниці (дослідження місця злочину, допит свідків, збір фактів, притягнення до відповідальності злочинців, але переважаюче - це логічні висновки слідчого);
4. Розв'язка – слідчий знаходить розгадку таємниці, інші дивуються та захоплюються його аналізом, тому згодом детектив повідомляє друзям чи супутникам про кроки розслідування.

У кожному класичному детективі є типові персонажі. Основними є:

- Слідчий; це та людина, хто веде розслідування. Це може бути хто завгодно: приватний детектив, поліцейський, родичі, знайомі або просто випадкові люди. Слідчого не можна вважати злочинцем, тому що він – основний герой у детективі;
- Злочинець; той персонаж, хто скоює злочин, замітає свої сліди, намагається зашкодити розслідуванню. Зазвичай, фігуру злочинця відкривають у самому кінці історії, щоб читач мав змогу самостійно викрити його особистість.
- Постраждалий; той, хто безпосередньо постраждав у детективному процесі, або проти кого злочинець скоїв кримінал. Іноді, потерпілі і виявляються справжніми правопорушниками.
- Свідок; це та людина, яка знає деяку інформацію про скоєний злочин.
- Компаньйон слідчого; особа, яка постійно діє разом із головним героєм, але не має тих навичок та вмінь як у нього. Це людина, на фоні якої слідчий може показати всі свої розумові здібності. Компаньйон також потрібен задля того, щоб ставити запитання слідчому і аналізувати його відповіді.
- Консультант; персонаж, який володіє навиками розслідування, проте не бере у ньому активної участі.
- Підозрюваний; у ході розслідування з'являється здогадка, що саме ця людина вина у криміналі.

Види детективів. Для детективного жанру характерна велика різноманітність. У світовій літературі відомі наступні жанри детективу: інтелектуальний (центр — інтелектуальна загадка); психологічний (заснований на психологічних зіткненнях, розкритті відмінностей персонажів, навіть слідчих і злочинців); кримінальний або поліцейський (відмічається гостротою таємниці, швидкістю сюжету, збільшенням чисельності героїв, зокрема підозрюваних); гумористичні (коли драматичні та комедійні моменти поєднуються в одній ситуації); жіночі (де таємницю розкриває жінка, опираючись конкретною істиною «жіночою» логікою); молодіжні (де юнак потрапляє в центр випадку, пов'язаного із криміналом і приєднується до розслідування з власним баченням перебігу подій, що часто опротестовується офіційній версії).

Класична та популярна література. Детективи, які визнані широким загалом у багатьох країнах та не втратили з часом своєї популярності, називаються класикою. Це дійсно скарби світової літератури. Вони показали провідні риси та національну специфіку жанру. Одночасно із цим у сучасному житті з'являється велика кількість творів, побудованих за всіма правилами класичного детективу, проте вони мають певні недосконалості у художніх схемах. Ці книжки вглибилися в надзвичайно обширний вплив світової культури, яку ми можемо бачити і сьогодні. Відомі письменники неодноразово керуються у своїх роботах комерційними інтересами. Однак серед таких творів можна знайти справжні шедеври. Тому, читачу потрібно вміти розрізняти художні праці за рівнем професіоналізму. Критеріями правильно написано детективу є наявність ідеї, людяності персонажів та висока митецька діяльність автора, який вдатний ювелірно розповісти про ті проблеми, які актуальні багато років, а також відобразити характерні особливості психології людини.

У написанні детективів існують деякі правила:

1. Злочинцем повинна бути людина, яку автор згадав на початку історії, але читач не має здогадатися про думки цього персонажу;
2. У детективі не має потойбічних сил або надприродних можливостей;
3. У детективному романі не може бути використане більше одного секретного приміщення чи потаємного ходу;
4. Недопустиме використання невідомих отрут або складних пристроїв, котрі потребують наукового роз'яснення наприкінці історії;
5. Китаєць не може бути присутнім на сторінках книги;
6. Головний слідчий ніколи не має змоги довіряти щасливим обставинам, також він не повинен користуватися інтуїцією;
7. Детектив не може сам виявитися злочинцем;
8. Отримавши невеличку провідну нитку до розгадки, слідчий має відразу повідомити про це читцю;
9. Помічник детектива, у будь-якому випадку, повинен розповідати про всі свої підозри та міркування, що спадають йому на думку; він має трохи поступитися своїми інтелектуальними здібностями головному герою;
10. Двійнята та брати – близнюки не повинні показуватися у романі, якщо автор не підготував належним чином свого читача до цього.

1.3. Реалізація детективного жанру у різних видах мистецтва

Мистецтво грає велику роль у формуванні людського сприйняття. Це змушує замислитися нас про різноманітні епізоди нашого життя, про наші почуття і думки. Детективний жанр й досі не втрачає своєї актуальності серед митців. Цей стиль використовується у різних аспектах, таких як кінематограф, творча вистава, живопис, хореографія та багато інших.

Особливою популярністю детектив користується у сучасному кіномистецтві. Існує безліч фільмів та серіалів пов'язаних із кримінальним світом, котрі користуються шаленим успіхом у 84 відсотків населення.

Детективний фільм – це такий жанр, основа якого утворюється через кримінал. Велика кількість цих стрічок є екранізацією художніх романів.

Кращі детективні фільми привертають увагу глядача завдяки повсякденності обстановки та сюжету. Тут не має місця надприродним спецефектам, та не присутні сцени буйних бійок. Людей найбільше підкупає здатність мислити як справжній поліцейський, а також можливість втекти від реального світу. Кримінальні стрічки здатні максимально закохати в себе настільки, що людина, занурюючись в чергову серію таємниць, може не дбати за час. Відомі режисери зняли багато детективів, які в свою чергу висвітлюють талановитих слідчих, геніальний розум яких може з легкістю розкрити найскладнішу таємницю.

Однією з найперших кінокартин є фільм «Шерлок Холмс. Спантеличений». Ця стрічка в повній мірі вплинула на розвиток детективного жанру. На початку 40-х років основну увагу здобув крутий детектив. Так називали фільм, головним героєм якого був безсоромний одинак у корупційному світі. Класикою у ті часи вважали стрічки «Мальтійський сокіл» та «Великий сон».

Детективний сюжет крок за кроком ставав гарним чинником, щоб показати соціальні проблеми, як у фільмі «Перехресний вогонь». Також, згодом цей жанр почав набувати жорстокості, наприклад картина «Цілуй мене на смерть». Деякі елементи детективу іноді з'являються у кінофільмах іншого жанру, а точніше - трилеру. Одним із прикладів є стрічка «Мовчання ягнят».

«Китайський квартал» - справжній шедевр Р. Поланскі став одним із найцікавіших та містичніших детективів в історії кіно. Головний герой, приватний детектив Джейк Гітес отримує завдання слідкувати за невірним чоловіком своєї багатой клієнтки. Проте згодом, він потрапляє у самий центр конфлікту, одночасно вирішуючи секретні махінації та загадкові схеми. Фільм «Китайський квартал» з перших хвилин приковує увагу, тому що в епіцентрі

сюжету полягає один з най заплутаних романів, який вивчає психологію людських відносин.

Особливу популярність здобули наступні кінострічки:

1. «Вбивство за алфавітом»;
2. «Етюд у багряних тонах»;
3. «Судний день»;
4. «Острів проклятих»;
5. «Хто підставив кролика Роджера»;
6. «Суто англійські вбивства»;
7. «Сім»;
8. «Фарго»;
9. «Вбивство у Східному експресі»;
10. «Ілюзіоніст».

Детективний жанр часто можна побачити не тільки у кінематографі, але і на сцені театрів. Чимало літературних творів полягло в основу майбутніх постановок, які і по сей день відтворюються в відомих усесвітніх театральних громадах.

Яскравий приклад - детектив «Для домашнього вогнища». Іншими словами, це вистава - імітація, створена на основі роману Івана Франка. Прем'єра відбулася у Київському академічному драматичному театрі на Подолі. Автором постановником є Ігор Матіїв. Роман був опублікован у 1892 році, проте з роками актуальності він не втратив, мабуть тому, що вся історія написана на основі реальних подій.

Головна героїня леді Вайс, не маючи ані копійки у кишені знайшла свій спосіб прибутку – залучала гарних безтурботних дівчат до незаконної діяльності у її приватному, львівському дому розпусти. Цей бордель

користувався окремим попитом серед вищого населення. І коли пані Вайс попрохали пояснити мотиви, що надихнули її на злочин, вона відповідає: «Для домашнього вогнища». Саме це і послугувало назвою. В центрі сюжету – чоловік героїні, який нарешті повертається до Львову та має дізнатися, як його дружини зуміла вирішити проблему із грошми.

«Це детективно-психологічна робота: герой повертається з війни і розплутує дивні речі, які відбуваються у нього вдома. Це робота про дволикість світу, про те, що ми на публіці робимо одне, а наодинці з собою – інше, а потім ще й засуджуємо, по суті, тих, хто вчиняє так, як ми», - сказав Матіїв. [14]

«Контрольний постріл» - ще одна детективна вистава від театру «Маска Рад», яка відбувалася у фортеці міста Києва, по мотивах роману І. Гончарової. Побудова усього дійства відбувається на базі узагальнення українського мистецтва, автор твору спирається на характерні риси та прийоми сучасної драматургії.

Сюжет написано по правилах іронічного детективу. Дві абсолютно різні за статусом та характером жінки неочікувано зустрічаються ніс до носа у київській квартирі, яка належить герою їх спільної прихильності. За класикою жанру, саме тоді коханець вже мертвий. Тим часом, глядач зовсім не знає, хто учинив злочин та прострелив йому голову. Головні героїні підозрюють одна одну. Проте, у них немає часу на сварки, тому що на їх плечі пав великий тягар дізнатися хто здійснив постріл, та що робити із трупом.

1.4. Втілення детективу засобами хореографії

Основою хореографічного спектаклю є драматургія, що символізує певні перспективи та ідеї. Завдяки літературній основі театр переноситься в простір театральної дії та конкретної драматичної візуалізації персонажів, постановочні конфлікти переходять у дійсні.

На сьогоднішній день з'явилося багато детективів. Детективні шоу є одним з найулюбленіших та найцікавіших жанрів, які користуються великою популярністю як у чоловічої, так і у жіночої публіки. Знайти рішення проблеми, розшукати справжнього злочинця - все це під час детективної вистави глядач може відчувати на собі, ніби він безпосередньо приймає участь у розслідуванні.

Детективні спектаклі мають визнання у світі хореографії. Відомі балетмейстри у всьому світі беруть твори про відомих слідчих в основу своїх майбутніх хореографічних шоу, виставах або спектаклях. Також зазначимо, що детектив настільки цікавий жанр, втілення якого у танці – справжнє мистецтво. Тому що може виникнути багато складнощів у тому, як правильно передати сюжет та образ персонажів за допомогою хореографічної лексики. Тож, постановник має мати справжній талант, аби поставити такий твір на сцені.

Одним із найвідоміших балетмейстерів детективних спектаклів є Дмитро Єфімов, який у 2019 році відтворив на сцені Тюменського драматичного театру справжній хореографічний спектакль «Ідеальний злочин». Сюжет шоу розгортається навколо поєдинку між двома геніями, а саме кримінальний король, доктор Моріарті та найвідоміший майстер дедукції Шерлок Холмс. Непередбачуване вбивство, пошуки винуватця, слідство, жорстока кара та багато іншого описано у цьому творі за допомогою мови танцю.

Дмитро Єфімов у своєму інтерв'ю казав, що на створення цього хореографічного детективу його надихнула неперевершена кінострічка Гая Річі. «Зауважу, – каже Дмитро Єфімов, – що детектив у хореографії поставити дуже складно, там багато монологів, багато дрібниць, які у фільмі складно побачити, а тут це потрібно показати за допомогою танцю. Але я зважився на таку авантюру, впевнений, що ми вкотре зможемо здивувати досвідченого

глядача. Буде багато цікавого: спецефекти, вибухи, вбивство, розслідування, пошук злочинця, бій, покарання і навіть спиритичний сеанс із духами». [13]

Використовуючи майстерність танцівників балетної трупи театру, а також досвід у сучасному танці, глядач зможе насолодитися не лише очима, але і пережити разом з артистами невеличку історію.

Інший відомий балетмейстер Сігалова Анна відтворила відому п'єсу Агати Крісті «Мишоловка». Глядач поглинає у цікавому сюжеті та неочікуваному фіналі. Усе дійство трапляється у маленькому, приватному, англійському готелі, де за цікавим збігом випадково збираються звичайні люди, начебто мають щось спільне. На основі першого враження їх нічого не пов'язує. Потім усе за класичною схемою - хуртеча засипає всі шляхи, а обивателі готелю не мають можливості покинути пансіонат. Саме в цей момент спроба вбивства була дуже вдала, а злочинець явно був серед гостей.

Весь акт в основному відбувається в одній залі. З усього декору – просто комфортна кімната. Цей спектакль виглядає затишно і переносить глядача у часи старої Англії. У процесі історії дуже чітко підкреслюються усі події, тому від цього твору неможливо відірватися. Під час заходу всі акценти та паузи правильно розставлені, тому дія майже повністю привертає увагу глядачів. Відбувається чергування напруження і комізму. Єдине запитання, на яку хочеться знайти відповідь - : «Хто вбивця?

Не менший вкладок у реалізацію детективного жанру у хореографії зробили лондонські балетмейстери, справжні перформери Секе Чімутенгвенде та Стеф Макмен. Вони разом створили дует «Детективна праця», який розглядає та опрацьовує хореографію як розвиток створення та розпізнавання таємниць. Спектакль являє собою мережу фрагментованих танців, які з'являються і повторюються в невпинно мінливих перестановках. Виконавці

протистоять один одному, враховують усі моменти підходячи до матеріалу, переставляючи докази у різноманітних випадках.

Робота детектива передавати спорідненість між головоломкою та плюралізмом – відчуттям того, що на кожному етапі ми можемо отримати безліч наслідків. У переплетіння між алогізмом і надприродним, шоу закликає людей до області безперервних запитань, які у кінці виглядають надихаючими. У цей час невизначеності детективні праці розглядають злочин як протиотруту від розпачу. «Детективна праця» - міждисциплінарний науковий проект, який тривав 5 років. За цей час він встиг об'єднати хореографів, аби дослідити нові можливості та отримати певний досвід. Це перше шоу, створене в цьому дослідженні.

Висновки до першого розділу

Дослідження теорії майбутньої бакалаврської праці грає дуже важливу роль у всій роботі. Коли ми опрацьовуємо різні літературні твори, то краще розуміємо ідею і теми того, що хотів донести письменник до читачів. Аналізуючи увесь матеріал, що надходить з книжок, ми можемо узагальнити і висвітлити певні риси та деталі. Текстова праця має в собі певну силу надихати людей на творчість. Спонукає на те, як показати певні детективні романи на сцені за допомогою танцю. Робота з різними книгами, певними інтернет-джерелами, котрі відносяться до теми бакалаврської, є необхідною та обов'язковою сходинкою для того, аби почати втілювати свої ідеї на танцювальній сцені. Зазвичай, задум хореографа тісно пов'язано із літературним твором, проте це не обов'язково.

Хореографічна композиція «Американський детектив» не має в основі відомого літературного роману. Також у фундаменті праці не лежить ніякої спеціальної кінострічки. Сюжет від самого початку і до кінця є власним та унікальним задумом. Проте, варто зазначити, що аналіз узагальненого

матеріалу про відомі детективні твори, надихнуло на створення цієї постановки.

При відтворенні цього номеру, слід також враховувати відомих балетмейстерів, які удавалися до істоків детективного жанру. Дослідження та перегляд усіх текстових та відео матеріалів дають змогу проаналізувати всі помилки, які не можна допускати, а також навпаки демонструють неймовірний результат роботи балетмейстерів у цьому стилі. Ми чітко можемо відстежити допоміжні засоби хореографічного мистецтва, які вільно використовуються.

Однією з великих помилок балетмейстерів, які ставили хореографічні детективи, є значне упущення правила щодо основних законів драматургії. Хореографи не зовсім дотримувались цих принципів, тому деякі спектаклі залишали після себе враження незавершеності. Також, глядачу було складно їх зрозуміти та проаналізувати. Отже, перед постановкою особистої танцювальної композиції необхідно пригадати про 5 законів драматургії, що вони свідчать, поекспериментувати з ними, а головне – створити власну хореографічну роботу, використовуючи норми. Ось чому аналіз даних різних творів дуже потрібен.

Проаналізувавши літературні основи майбутньої дипломної праці, розглянувши похибки та досягнення хореографів минулого, слід звернути увагу на застосування та поєднання сучасної хореографії з атмосферою Америки 30х років. Завдання дисертації – продемонструвати здатність майстерно відтворювати постановку за допомогою хореографічної лексики. Тому опрацювання творів відомих балетмейстерів може допомогти краще зрозуміти суть і основу хореографії. Ймовірно, це надихне на утворення особливого і творчого проекту.

Підводячи висновки до першого розділу бакалаврської праці можна стверджувати, що теоретична основа є майже базою творчої роботи – так би мовити, вони вагома для доцільного та практичного створення танцювальної композиції. Детальний розбір постійно допомагає хореографу більш тонше проаналізувати значимість твору, спочатку для себе, та згодом, для глядачів.

Обробка танцювальної скриньки знань то досвіду видатних митців – справжній скарб для послідовників. Це дає змогу показати весь хист студента, об'єднати усі уміння та розкрити реальний потенціал на сцені. Звісно, драматургія та хореографічна лексика є невід'ємною частиною у формування цього досвіду.

РОЗДІЛ 2.

Художня характеристика творчого проекту

2.1. Лібрето

Америка 30ті роки, невеликий підпільний бар у Лас-Вегасі. У повітрі так і віє духом азарту. За рулеткою круп'є приймає великі ставки, в той час як люди програють купу грошей; за барною стійкою бармен підливає елітний алкоголь шановним людям, котрі в свою чергу палять дорогі цигарки; за роялем професійному музиканту заважає грати набридлива дама. У казино всі відпочивають та займаються своїми справами.

До парадної зали прибуває головна героїня. Вона моментально привертає увагу публіки своїм розкішним та елегантним виглядом. На дівчині вишукане червоне вбрання, зачіска складає собою гарні хвилі, але найбільше кидається в очі її коштовності. На її шиї видніється нечуваної краси кольє, інкрустоване справжніми алмазами, а на пальці сяє безцінне кільце, розміром з горіх.

Усі високопоставлені джентльмени починають осипати героїню компліментами, а жіночий склад навпаки, мовчки заздять красі й багатству дівчини. Проте, ніхто з людей не здогадується про кримінал, який згодом відбудеться.

Пізніше всі гості вирішили випробувати свою долю та зіграти у рулетку. Як тільки ставки були зроблені і круп'є кинув маленький шарик по колу, вимикається світло. У абсолютній темряві раптово чуто жіночий крик. Він триває недовго, тому що освітлення з'являється через декілька секунд після галасу.

Всі присутні починають переглядатися між собою. Ніхто до кінця не розуміє що трапилося та чому зникло світло. Несподівано дама із довгим

мундштуком помічає, що у головної героїні вкрали всі її коштовності, а саме кольє та кільце. Починається суцільна паніка. Атмосфера загострюється з кожною хвилиною. Тому, найкмітливіший бармен вирішив зателефонувати до поліцейського відділку, щоб запросити детектива, який точно зможе розслідувати цей злочин.

У барі з'являється слідчий. Це справжній митець своєї справи. Він з легкістю може зіставляти факти, опитувати свідків та ловити справжніх зловмисників. Детектив оглядає місце злочину та одночасно вивчає усіх присутніх. Своїм пильним оком, він моментально бачить у кого був мотив для здійснення порушення. Під підозру потрапляють всі, хто був у казино в той час.

За допомогою свого розуму та секретних методів, поліцейський один за одним виключає людей із списку підозрюваних. Та правопорушник має бути в цій кімнаті, і детектив його знаходить. Це виявляється круп'є, і не дивно, тому що у нього в рукавах знайшли кільце. Усі присутні у повному шоці, вони не очікували що у такому місці працівники виявляться досвідченими злочинцями.

Круп'є починає відмовлятися, так би мовити йому це підкинули і що він порядня людина. Гості не бажають вірити йому, тому що є незаперечний доказ у вигляді дорогоцінності. Проте, нікого не збентежив той факт, що кольє так і не знайшли. Круп'є уводять під замок, в той час як детектива купають у оваціях.

Казино закривається, всі розходяться. Дама, котра докучали піаністу, разом із ним йде із бару; головна жертва в обіймах двох шановних панів радіє знайденому кільцю; елегантні дами вкупі із слідчим шукають, де можна відмітити таку яскраву подію; один лише бармен залишається за своєю стійкою. Він обережно дістає коштовне кольє, яке сьогодні стало його трофеєм, та радіє, що план знову спрацював. Через декілька хвилин до зали

заходить його спільник , який придумав цей сценарій. Це виявляється детектив. Вони разом цокаються склянками, в яких бовтається елітний віскі, та обдумують майбутні схеми.

2.2. Жанр, форма, різновид та стилістика. Ідейно-тематичний аналіз

Форма – хореографічна композиція.

Жанр – детектив.

Різновид та стилістика – сучасний танець з елементами бродвейського джазу.

Місце дії – 30ті роки, Лас- Вегас, приватний підпільний бар- казино.

Тема – історія розкриття загадкового злочину. Відтворення кримінальної атмосфери Америки.

Ідея – зображення злочинного світу старого Лас-Вегасу, опис праці тодішнього детектива, та поліцейської системи у цілому.

Сюжет: у приватному незаконному казино всі поважні гості просяджують купу капіталу. У барі з’являється неймовірна дама, коштовності якої, а саме кільце та кольє, одразу помітні усім присутнім. Головна героїня разом із усіма сідає зіграти у рулетку, та раптом хтось вимикає світло. У темряві дама несамовито кричить. Освітлення вмикається, проте дорогоцінності зникли. Починається невелика істерика, тому що всі підозрюють один одного. Щоб не продовжувати паніку, бармен вимушений зателефонувати у поліцейський відділок, аби визвати слідчого. Коли з’являється детектив, то атмосфера дуже загострилася, тому що всі розуміють, що він з легкістю може знайти злочинця. І врешті решт, поліцейський його відшукав. Це круп’є скоїв порушення, до того ж, в його рукавах був

незаперечений доказ, у вигляді коштовного кільця. Кольє не знайшли, проте головна героїня і так була дуже щаслива. Правопорушника уводять поліцейські, а справжній злочинець детектив залишається у казино разом із своїм спільником барменом.

Надзавдання – не бути занадто довірливими. Вирішувати для себе де правда, а де брехня, та завжди перевіряти інформацію.

Конфлікт – сутичка між кримінальним і детективним світом. Справжні докази того, хто насправді скоїв злочин.

Соціальний конфлікт:

- Між детективом та круп'є.

Наскрізна дія – заплутана детективна лінія у старому казино, що відтворюється на сцені. Бажання дізнатися правду.

Контрдія – прагнення слідчого приховати той факт, що саме він і є справжнім злочинцем. Він вдало прикидається служителем правопорядку, та багато людей не здогадується, яку роль він грає насправді.

2.3. Композиційно-архітектонічна побудова

Ескпозиція – знайомство з усіма гостями та працівниками казино. Танець поважних відвідувачів закладу.

Зав'язка - поява у барі головної героїні із чарівними коштовностями, яка своїм зовнішнім виглядом прикувала загальну увагу.

Розвиток дії – спільна гра у рулетку, під час якої і трапляється злочин. Крадіжка безцінних прикрас, суцільна паніка присутніх. Танець героїні з гостями, які намагаються її заспокоїти. Це завершується викликом слідчого.

Загадкова поява детектива на сцені, своїм танцем він демонструє свій характер, та прагнення знайти злочинця. Поліцейський танцює з кожним гостем окремо, виключаючи тих із числа підозрюваних.

Кульмінація – детектив знаходить правопорушника, яким опиняється круп'є. Його забирають у поліцейський відділок, хоча працівник казино говорить про те, що його підставили. Головна героїня та всі гості бару аплодують слідчому за розкриття справи, та танцюють спільний танець.

Розв'язка – коли всі відвідувачі розійшлись по домівках, на сцені залишається тільки бармен, який бува спільником справжнього злочинця. До нього приєднується наш поліцейський, який і придумав всю цю схему. Вони разом відзначають свою перемогу елітним напоєм та фінальним танцем.

2.4. Сценарно-композиційний план

Епізод	Виконавці	Світло	Декорації	Реквізит	Музичний матеріал	Хронометраж
1. Танець відвідувачів та працівників казино	8 танцівників в (3 дівчини та 5 хлопців)	Приглушене світло	У центрі зали рулетка, барна стійка та піаніно з різних боків	Цигарки та склянки	Пісня Peggy Lee - Fever	1:10

2. Поява головної героїні на сцені	9 танцівників (4 дівчини, 5 хлопців)	Яскраве світло	У центрі зали рулетка, барна стійка та піаніно з різних боків	Кольє та кільце	Пісня Feeling good — Michael Bubl�	0:52
3. Гра у рулетку	9 танцівників (4 дівчини, 5 хлопців)	Яскраве світло	Рулетка	Спеціальний шарик для рулетки	Музика Оркестр – «Блюз старого Арбату»	0:16
4. Скоєння злочину	9 танцівників (4 дівчини, 5 хлопців)	Абсолютна темрява	-	-	Жіночий крик	0:06
5. Паніка головної героїні	9 танцівників (4 дівчини, 5 хлопців)	Яскраве світло	У центрі зали рулетка, барна стійка та піаніно з різних боків	-	Пісня Marilyn monroe – «Running wild» (мінус)	0:15
6. Підозра один одного, виклик поліцейського	9 танцівників (4 дівчини, 5 хлопців)	Приглушене світло	У центрі зали рулетка, барна стійка та піаніно з різних боків	Дисковий телефон	Детективна мелодія «Підозра»	0:45
7. Поява на сцені детектива	1 танцівник (1 хлопець)	Яскраве світло	У центрі зали рулетка, барна стійка та піаніно з різних боків	-	Пісня «Look, No Shoes» - Jarmo Nikku (мінус)	0:25

8. Танець слідчого із підозрюваними	10 танцівників (4 дівчини, 6 хлопців)	Приглушене світло	У центрі зали рулетка, барна стійка та піаніно з різних боків	-	Мелодія з кінострічка «Ніро Вульф і Арчі Гудвін»	1:28
9. Знахідка коштовного кільця у круп'є	10 танцівників (4 дівчини, 6 хлопців)	Яскраве світло	У центрі зали рулетка, барна стійка та піаніно з різних боків	Кільце, наручники	Інструментальна мелодія «Пантоміма»	0:37
10. Овації детективу та загальний танець	9 танцівників (4 дівчини, 5 хлопців)	Яскраве світло	У центрі зали рулетка, барна стійка та піаніно з різних боків	-	Мелодія з кінофільму «Бродвейський джаз»	0:48
11. Розкриття справжнього злочинця	2 танцівника (2 хлопці)	Приглушене світло	Барна стійка	Кольє, склянки та цигарки	Саундтрек до фільму «У джазі тільки дівчата» - Adolph Deutch and his Orchestra	0:22

2.5. Дійові особи та їх характеристика

Головні герої:

Елегантна леді— молода та гарна дівчина. В неї довге темне волосся, яке закручується у гарні хвилі. Її червоне вбрання та безцінні прикраси так і

привертають увагу. Це наївна та вразлива особа, яка втілює образ надзвичайно довірливої людини.

Детектив - невисокого зросту чоловік, перед похилого віку. Має світле волосся та вуса. Справжній американський поліцейський. Прекрасно володіє методами дедукції, швидко може знайти будь-якого злочинця. Багато людей захоплюються його розумовими здібностями, та лише обрані знають, що насправді він є кримінальним королем.

Круп'є – молодий та гарний парубок. Він є сумлінним працівником казино. Має світле волосся, та віртуозно володіє основами азартних ігор. Дуже порядна і чесна людина, яку спеціально звинуватили.

Бармен – хлопець, дуже високий брюнет. Головний спільник слідчого. Дуже хитрий та обережний у своїх намірах.

Другорядні герої:

Музикант – юнак , професійно займається грою на фортепіано. Достатньо молодий, має довге, темне та кучеряве волосся, яке звичайно заплетене у пучок.

Поважні гості – чоловіки, статні та мужні. Вони є членами елітного суспільства, мають багато самовпевненості.

Дами – справжні світські левиці старої Америки. Дуже наглі та вишукані. Полюбляють курити цигарки та робити крупні ставки.

2.6. Характеристика музичної основи хореографічного твору

Музична основа хореографічного твору складається з семи частин.

I частина.

Темп: Andante (спокійно); лад мінорний; розмір 3/4; форма період.

II частина.

Темп: Moderato (помірно); лад мінорний; розмір 2/4 форма період.

III частина.

Темп: Allegro (скоро); розмір 6/8; лад мінорний; форма період.

IV частина.

Темп: Allegro moderato (скоро, помірно); розмір 3/4; лад мінорний; форма період.

V частина.

Темп: Moderato (помірно); лад мінорний; розмір 2/4 форма період.

VI частина.

Темп: Allegro (скоро); розмір 6/8; лад мінорний; форма період.

VII частина.

Темп: Andante (спокійно); лад мінорний; розмір 3/4; форма період.

2.7. Сценографія

Умови виконання:

1. 2 середні сцени, різними за рівнями ;
2. Наявність бокових куліс, та всіх декорацій;
3. Світлове оформлення;
4. Відеокамера.

Реквізит:

1. Цигарки;

2. Склянки;
3. Кольє;
4. Кільце;
5. Спеціальний шарик для рулетки;
6. Дисковий телефон;
7. Наручники.

Світлове оформлення:

- Яскраве біле світло;
- Приглушене освітлення;
- Абсолютна темрява.

Костюми:

Костюм головної героїні: червона сукня з декольте, розкішне кольє та обручка. (див. Додаток А).

Костюм детектива: класичний костюм джентльмена: твідовий піджак, звичайна сорочка, в'язаний жилет, метелик та звичайно капелюх . Його костюм має бути завжди бездоганим: ані складочки, ані цятки. (див. Додаток Б).

Костюм бармена, круп'є та музиканта: біла сорочка, поверх якої чорний жилет, метелик та чорні штани. (див. Додаток В).

Костюми чоловіків: костюм складається із брюк прямого фасону, сорочки, піджаку з капелюхом, також присутні підтяжки і краватка. (див. Додаток Г).

Костюми дам: це сукні середньої довжини, з різними доповненнями у вигляді стразів, бахроми ті пірів. Також присутні аксесуари у вигляді різноманітних прикрас та головних уборів. (див. Додаток Д).

ВИСНОВКИ

Дипломна робота «Американський детектив» є насамперед свідченням логіки, а саме послідовності думок та розсудливості. В основі праці не має окремого літературного твору чи відомої кінострічки. Цей твір складений за абсолютно новим сценарієм, натхненим узагальненням усіх відомих фактів про детективний жанр.

Для того, щоб робота справді нагадувала класичний американський детектив і передавала усю цю атмосферу, чіткий аналіз різного матеріалу у вигляді детективних романів або кінофільмів зіграв ключову роль у формуванні знань для бакалаврської праці. При детальному вивченні певної історії виникнення детективів, а також основних рис та особливостей цього жанру, краще став зрозумілим задум та сутність тих поглядів і міркувань, що прагнув показати автор. За допомогою обробці матеріалу творчої роботи знайдено відповіді на потрібні запитання, а саме: що таке детектив, головні риси справжнього детективного роману, особливості написання сюжету для детективних книг; а також уточнити окремі аспекти. Текстова версія породила ідеї, як розтлумачити все це на сцені через хореографію. Праця з книгами та всіма письмовими джерелами, пов'язаними з жанром детективу, є обов'язковим і необхідним кроком, аби почати втілювати дипломний проект.

Окрім аналізу теоретичного матеріалу, у ході виконання творчого проекту було створено новий, та цікавий сюжет у детективному жанрі. Також було зроблено детальний сценарно – композиційний план бакалаврської праці.

Практична частина бакалаврської роботи торкається переосмисленням над однією із основних тем життя. А саме зрозуміти де правда, а де брехня. Творчий проект поширює зацікавленість суспільства до цього питання. Для створення цієї праці багато часу виділено було саме теоретичній базі, тому що, задля того, аби правильно поставити хореографічну постановку, треба

спочатку мати її текстове уявлення, що насамперед неможливо без детального розбору письмової частини.

Хореографічна композиція «Американський детектив» представляє собою неподільний танцювальний міні-спектакль, частини якого тісно пов'язані між собою, та не можуть розподілятися на окремі хореографічні постановки концертної програми. Композиція може здійснюватися на різних сценах, будь то театр, будинок культури, чи просто танцювальна площадка.

Дану дипломну працю можна збагатити новими вкрапленнями. Це означає додавання інших другорядних персонажів до певних сюжетних ліній. Але оскільки виконання роботи має обмежений час та завдання, ця версія виглядає так.

Творчий проект – значущий та вагомий етап у формуванні власного, неповторного хореографічного стилю, а також чіткого бачення створення наступних композицій. Ця робота яскраво виражає і підсумовує усі знання та досвід, отримані за 4 роки навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бавин С. //Зарубежный детектив XX века (в переводах) / 1991г. – 206 с.
2. Клугер Д., // Баскервильская мистерия. История классического сыщика/ 2005г. – 189с.
3. Зарипов Р, Валяева Э. // Драматургия и композиция танца/ 2015г. -768с.
4. Макдермид В. //Анатомия преступления: Что могут поведать насекомые, отпечатки пальцев и ДНК/ 2016г. / – 344 с.
5. Мелихов А.В. //Искусство балетмейстера. Композиция и постановка танца/ 2015г. – 126 с.
6. Никитин В.Ю. //Мастерство хореографа в современном танце/ 2020г. – 520с.
7. Николаев Д. Д. Д // Литературная энциклопедия терминов и понятий/ 2001г. – С. 221-223. – 1596 с.
8. Николюкин. А.Н. // Литературная энциклопедия терминов и понятий Интелвак / 2001г. – С. 221-223 – 1596 с.
9. Райнов Б.Н. // Черный роман / 1975г. – 289 с.
10. Строева А., Анджапаридзе Г. //Как сделать детектив/ 1990г. – 320 с.
11. John G. Cawelti// Canonization, modern literature and detective history, Theory and Practice of Classical Detective Fiction/ 1997, p -202.

Електронні ресурси:

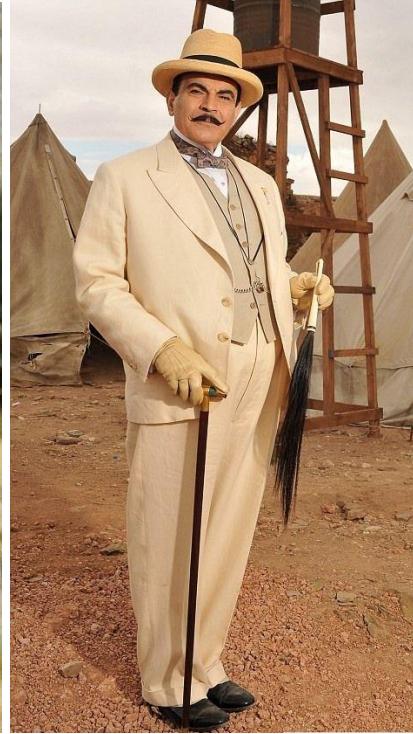
12. Інтернет енциклопедія:
<https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B5%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2>
13. Хореографічний спектакль «Шерлок Холмс»: <https://kto72.ru/news/18135/>
14. Детективний спектакль «Імітація», за романом Івана Франка «Для домашнього вогнища»: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3149236-teatr-na-podoli-postaviv-vistavudetektiv-za-romanom-franka.html>
15. Найкращі детективні історії: <https://vogue.ua/ua/article/culture/kino/10-luchshih-detektivov-v-istorii-kino.html>
16. Історія виникнення детективного жанру:
<http://literatura5.narod.ru/detective.html>
17. Характерні риси та особливості детективу:
<https://zen.yandex.ru/media/liteditor59/detektiv-osobnosti-janra-600ab590b7c9394d304d2051>

ДОДАТКИ

Додаток А, костюм головної героїні.

Додаток Б, костюм детектива.

Додаток В, костюм бармена, круп'є та музиканта

Додаток Г, костюми чоловіків.

Додаток Д, костюми дам.

